

TALOUSARVIOALOITE 437/2006 vp

Määrärahan osoittaminen kipsin kokeilemiseen peltojen fosforipäästöjen vähentämisessä

Eduskunnalle

Sinilevä on jokakesäinen riesa Itämerellä ja monissa sisävesissä. Sinilevän myrkyllinen muoto *Nodularia spumigena* voi aiheuttaa myrkytyksen ihmiselle. Levässä oleva myrkky on maksamyrkky nodulariini. Toistaiseksi ihmisuhreilta on välttytty, mutta joitakin kotieläimiä on kuollut myrkytykseen. Sinilevä aiheuttaa mahdollisen myrkytyksen lisäksi myös esteettistä haittaa ja likaa yleisesti vesistöjä tehden niistä vähintään uimaelvottomia.

Levät ovat osa luonnon normaalia kiertokulkua ja vesistöjä, mutta runsastuessaan ne aiheuttavat rehevöitymistä, joka estää muiden lajien menestymistä. Rehevöityminen on Itämeren ja sisävesistöjen suurin ympäristöongelma. Fosforipäästöt ovat keskeisessä asemassa rehevöitymisessä ja tätä kautta myös leväkukintojen lisääntymisessä. Päästöjen määrää on pyrittävä vähentämään vesistöissä kaikin mahdollisin keinoin.

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen professori Erkki Aura on tutkinut viiden viime vuoden aikana teollisuudesta peräisin olevien sivuaineiden, kuten piippukalkin, paperiteollisuuden nollakuidun ja lannoiteteollisuudessa syntyvän kipsin käyttämistä peltojen fosforipäästöjen vähentämiseen. Tulokset ovat olleet

tutkituilla aineilla samansuuntaisia. Kiintoaineen mukana kulkeutuvan fosforin määrä on pudonnut murto-osaan aiemmasta, ja myös liukoisien fosforin määrät ovat vähentyneet.

Suomessa on kipsiä lähes rajattomasti, mutta muita tutkittuja aineita on vähemmän saatavilla. Fosforihapon valmistuksessa syntyy sivutuotteena kipsiä, ja Pohjois-Savossa Siilinjärvellä on miljoonien kuutiometrien kipsivuori. Varsinais-Suomessa Uudessakaupungissa löytyy myös maisemoitu kipsimäki.

Kipsin levitys onnistuu tavallisilla kalkinlevitykseen tarkoitetuilla levitysvaunuilla. Kipsiä ei ole tutkittu suuressa mittakaavassa, esimerkiksi yksittäisellä maatilalla. Siksi olisi tärkeää, että vesistöjen kannalta mahdollisesti erittäin hyödyllistä menetelmää kokeiltaisiin nykyistä laajemmassa mittakaavassa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2007 talousarvioon momentille 32.20.40 lisäyksenä 500 000 euroa kipsin kokeilemiseen peltojen fosforipäästöjen vähentämisessä.

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2006

Rauno Kettunen /kesk